

Kitabu cha Danieli - Nambari Thelathini na Tisa

Kufunua msuko wa kinabii: Ndoto ya William Miller na urejesho wa kweli za msingi katika siku za mwisho

Jeff Pippenger
2024-01-03

Tunazingatia matumizi ya kinabii ya ndoto ya William Miller katika siku za mwisho, ambako unabii wote hupata utimilifu wake kamili. Ndoto ya Miller inabainisha ugunduzi, uanzishwaji, kukataliwa, kuzikwa na urejeshwaji wa kweli za msingi za Uadventista zilizokusanywa kupitia huduma ya Miller. Kweli hizo za msingi ziliwakilisha kweli zilizofunuliwa mwaka 1798. Kweli hizo zinawakilishwa na maono ya Mto Ulai. Ndoto ya Miller, kama ilivyorekodiwa katika kitabu *Early Writings*, ilikuwa ndoto yake ya pili, na ndoto hiyo ilionyeshwa kwa mfano na ndoto ya pili ya Nebukadneza, kama vile Miller mwenyewe alivyonyeshwa kwa mfano na Nebukadneza.

Makala zilizotangulia zimeonyesha jinsi hitimisho la kipindi cha “nyakati saba” katika maisha ya Nebukadneza, ambacho aliishi akiwa na moyo wa mnyama, lilivyomalizika kimfano mwaka 1798. Ufalme wake kisha ukarejeshwa, na kwa mara ya kwanza, Nebukadneza aliwakilisha mtu aliyeongoka kabisa. Kwa mujibu wa “wakati wa mwisho,” mwaka 1798 aliwakilisha “wenye hekima.” Tumeona pia kwamba, akiwa mfalme wa kwanza wa Babeli, hukumu ya Nebukadneza ya “nyakati saba” ilikuwa kielelezo cha hukumu ya Belshazza ya elfu mbili mia tano na ishirini (mene, mene, tekeli, upharsin), ambaye alikuwa mfalme wa mwisho wa Babeli.

"Mtawala wa mwisho wa Babeli, kama ilivyokuwa kwa mfano kwa wa kwanza wake, alifikiwa na hukumu ya Mwangalizi mtakatifu: 'Ee mfalme, ... kwako imenenwa; Ufalme umeondoka kwako.' Danieli 4:31." Manabii na Wafalme, 533.

Dada White alimtambua Belshazzar katika saa yake ya hukumu kuwa “mfalme mpumbavu.” Mwishoni mwa saa ya hukumu ya Nebuchadnezzar, anawakilisha “mfalme mwenye hekima,” kwa kuwa alinufaishwa na hukumu ya “mara saba,” na Belshazzar, ingawa alijua historia, alikataa kunufaishwa.

Lakini upendo wa Belshazza kwa starehe na kujitukuza ulifuta masomo ambayo hangepaswa kuyasahau kamwe; naye alitenda dhambi zinazofanana na zile zilizomletea Nebukadneza hukumu zilizo dhahiri. Alipoteza fursa alizopewa kwa neema, akizembea kutumia nafasi zilizokuwa ndani ya uwezo wake ili kuujuu ukweli. ‘Nifanye nini ili niokolewe?’ lilikuwa swali ambalo mfalme yule mkuu lakini mpumbavu alilipuza kwa kutojali. Bible Echo, Aprili 25, 1898.

Nebukadneza ni ishara ya ‘wenye hekima’ wa mwaka 1798, ambao wanaelewa kuongezeka kwa maarifa wakati wa mwisho.

Punde tu maneno yake ya kujigamba kwa kiburi yalipotoka kinywani mwake, sauti kutoka Mbinguni ilimwambia kwamba wakati wa hukumu uliowekwa na Mungu ulikuwa umefika. Mara moja akili yake ikaondolewa, akawa kama mnyama. Kwa miaka saba akanyenyekezwa

hivyo. Mwisho wa kipindi hiki akili yake ikarejeshwa kwake, kisha, kwa unyenyekevu akiinua macho yake kwa Mungu mkuu wa Mbinguni, akatambua mkono wa Kimungu katika adhabu hii, na akarejeshwa tena kwenye kiti chake cha enzi.

"Katika tamko la hadharani, Mfalme Nebuchadnezzar alikiri hatia yake, na rehema kuu za Mungu katika kurejeshwa kwake. Hili lilikuwa tendo la mwisho la maisha yake kama ilivyorekodiwa katika Historia Takatifu." Review and Herald, Februari 1, 1881.

Mwishoni mwa "nyakati saba" za Nebukadneza, alitoa tamko la hadharani, lililojumuisha ungamo la hadharani. Miller, kama Nebukadneza, anawakilisha "wenye hekima" mwaka 1798, ambao wanaelewa kuongezeka kwa maarifa wakati wa mwisho. Wote wawili walikuwa na ndoto mbili, na ndoto zao za pili husika zinatambulisha kwa njia ya mfano "nyakati saba." "Nyakati saba" zimeonyeshwa katika makala zilizotangulia kuashiria hatua ya mpito.

Mwaka 1798, Nebukadneza anaashiria mpito kutoka hali yake ya kiburi hadi hali ya wenye hekima. Hilo lilijumuisha kukiri kwake hadharani. Mwaka 1798 pia ulikuwa hatua ya mpito kati ya ufalme wa tano na wa sita katika unabii wa Biblia. Pia uliashiria kuwasili kwa malaika wa kwanza, hivyo kuashiria kipindi kipya, kwa kuwa onyo la hukumu inayokuja halingeweza kutolewa hadi ufalme wa tano katika unabii wa Biblia ulipopokea jeraha lake la mauti.

Ujumbe wenyewe unaweka wazi wakati ambao harakati hii itatokea. Umetangazwa kuwa sehemu ya 'injili ya milele'; nao unatangaza kufunguliwa kwa hukumu. Ujumbe wa wokovu umehubiriwa katika enzi zote; lakini ujumbe huu ni sehemu ya injili ambayo ingeweza kutangazwa tu katika siku za mwisho, kwa kuwa ni wakati huo tu ndipo ingekuwa kweli kwamba saa ya hukumu imewadia. Unabii unaonyesha mfululizo wa matukio yanayopelekea kufunguliwa kwa hukumu. Hili ni kweli hasa kuhusu kitabu cha Danieli. Lakini ile sehemu ya unabii wake iliyohusu siku za mwisho, Danieli aliambiwa aifunge na kuiweka muhuri 'hadi wakati wa mwisho.' Hadi tufikie wakati huu ndipo ujumbe kuhusu hukumu ungeweza kutangazwa, ukiwa umejengwa juu ya utimilifu wa unabii huu. Lakini wakati wa mwisho, asema nabii, 'wengi watakwenda mbio huku na huko, na maarifa yataongezeka.' Danieli 12:4.

Mtume Paulo alionya kanisa lisitazamie kuja kwa Kristo katika wakati wake. "Siku ile haitakuja," asema, "isipokuwa kwanza uje ukengeufu, na yule mtu wa dhambi afunuliwe." 2 Wathalonike 2:3. Si mpaka baada ya ukengeufu mkuu, na kipindi kirefu cha utawala wa 'mtu wa dhambi,' ndipo tunaweza kutazamia ujio wa Bwana wetu. 'Mtu wa dhambi,' ambaye pia huitwa 'siri ya uasi,' 'mwana wa uharibifu,' na 'yule mwovu,' anawakilisha upapa, ambao, kama ilivyotabiriwa katika unabii, ulipaswa kudumisha mamlaka yake kwa miaka 1260. Kipindi hiki kilimalizika mwaka 1798. Kuja kwa Kristo hakukuweza kutokea kabla ya wakati huo. Onyo la Paulo linahusu kipindi chote cha enzi ya Ukristo hadi mwaka 1798. Ni baada ya wakati huo ndipo ujumbe wa kuja kwa pili kwa Kristo unapaswa kutangazwa.

Hakuna ujumbe kama huo uliowahi kutolewa katika nyakati zilizopita. Paulo, kama tulivyoona, hakuuhubiri; aliwaelekeza ndugu zake kutazama katika wakati wa baadaye uliokuwa bado mbali sana kwa ajili ya kuja kwa Bwana. Wanamatengenezo hawakuutangaza. Martin Luther alikadiria kwamba hukumu ingetokea takriban baada ya miaka mia tatu tangu wakati wake. Lakini tangu mwaka 1798, kitabu cha Danieli kimefunuliwa, maarifa ya unabii

yameongezeka, na wengi wametangaza ujumbe wenye uzito wa hukumu iliyo karibu. The Great Controversy, 356.

Mwaka 1798, enzi mpya ya kazi ya wokovu iliwasili, na enzi hiyo mpya ilitoa onyo kuhusu enzi nyingine ambayo ingeanza mwaka 1844. Katika mabadiliko hayo ya enzi, mlango mmoja ungefungwa, na mlango mwingine ungefunguliwa.

Na kwa malaika wa kanisa lililo Filadelfia andika; Haya anasema yeye aliye mtakatifu, aliye wa kweli, mwenye ufunguo wa Daudi, afunguaye, wala hakuna awezaye kufunga; naye afungaye, wala hakuna awezaye kufungua; Nayajua matendo yako: tazama, nimeweka mbele yako mlango uliofunguliwa, wala hakuna awezaye kuufunga; kwa kuwa una nguvu kidogo, nawe umelishika neno langu, wala hukuikana jina langu. Ufunuo 3:7, 8.

Kufunguliwa kwa mlango kunaashiria enzi mpya. Kulikuwa na mabadiliko ya enzi ya falme na ya ujumbe mwaka 1798, mwisho wa ghadhabu ya kwanza, yaliyotekelezwa kuanzia 723 K.K. hadi 1798. Kulikuwa pia na mabadiliko ya enzi mwaka 1844, mwisho wa ghadhabu ya mwisho, yaliyotekelezwa kuanzia 677 K.K. hadi 1844. Mwaka 1798, enzi ya ujumbe wa malaika wa kwanza, uliotahadharisha kuhusu hukumu inayokaribia, ilikuwa imewasili. Wote Nebukadneza na Miller wanawakilishwa kama “wenye hekima,” katika “wakati wa mwisho,” wakati “mlango” ulipofunguliwa kwa enzi ya ndani ya ujumbe wa malaika wa kwanza na kwa mabadiliko ya enzi ya nje kutoka kwa mnyama atokaye baharini hadi kwa mnyama atokaye nchi kavu. Enzi ya ujumbe wa malaika wa kwanza ilitimia wakati mlango wa kuingia katika Patakatifu pa Patakatifu ulipofunguliwa Oktoba 22, 1844, na enzi ya malaika wa tatu, na hukumu ya uchunguzi, ikawasili.

Ndoto ya pili ya Miller inaanza wakati mlango ulifunguliwa mwaka 1798, na inaisha wakati mlango ulipofunguliwa katika kipindi cha mpito cha “mashahidi wawili” wanaofufuliwa ili kutangaza ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane. Kinabii, Nebukadneza na Miller wote wawili waliwakilisha mpito kutoka kwa ufalme wa mnyama wa baharini hadi kwa ufalme wa mnyama wa nchi mwaka 1798. Wote wawili wanawakilisha tangazo la kukaribia na kuwasili kwa hukumu ya upelelezi mwaka 1844. Miaka ya 1798 na 1844 inawakilisha hitimisho la ghadhabu za kwanza na za mwisho za Mungu dhidi ya watu wake zilizotekelezwa katika kipindi cha “mara saba,” kama ilivyoainishwa katika Mambo ya Walawi sura ya ishirini na sita. Miaka arobaini na sita kutoka 1798 hadi 1844 inawakilisha ujenzi wa hekalu la kiroho ambalo mjumbe wa agano alilolijia ghafla tarehe 22 Oktoba 1844, wakati Kristo alihamia kutoka Patakatifu hadi Patakatifu pa Patakatifu.

Miaka 1798 na 1844 hutambulisha mipito (zaidi ya moja) iliyoashiriwa na “mara saba.” Mpito wa Uadventista wa Wafiladelfia wa Millerite hadi Uadventista wa Walaodikia wa Millerite mwaka 1856, pia uliashiriwa na ongezeko la maarifa kuhusu “mara saba,” na ongezeko hilo baadaye lilikataliwa mwaka 1863. Mwaka 1798 kulikuwa na ongezeko la maarifa kutoka katika kitabu cha Danieli, lililojumuisha ile ile “mara saba” ya Walawi ishirini na sita, ambayo baadaye ingekataliwa mwishoni mwa Uadventista wa Wafiladelfia wa Millerite.

Mpito wa harakati ya malaika wa kwanza kutoka Filadelfia hadi Laodikia uliwakilishwa na miaka saba kuanzia 1856 hadi 1863. Ujumbe wa Laodikia uliwasili mwaka 1856, na kwa miaka saba, nuru mpya ya "mara saba" iliyokuwa imefunguliwa ilizalisha mchakato wa majaribio wa hatua tatu

ambao Uadventista uliufeli mwaka 1863. Miaka saba ilitolewa kwa ajili ya nuru ya "mara saba" ili ipokelewe au ikataliwe. Mpito wa harakati ya Uadventista wa Wamillari wa Filadelfia hadi Uadventista wa Wamillari wa Laodikia unaakisi mgeuko wa mpangilio mwishoni, yaani mpito wa harakati ya Laodikia ya malaika wa tatu hadi harakati ya Filadelfia ya malaika wa tatu.

Unabii wa Isaya wa miaka sitini na mitano unaashiria mwanzo wa ghadhabu ya kwanza na ya mwisho ya Mungu dhidi ya falme mbili za Israeli: ile ya kaskazini na kisha ile ya kusini.

Maana kichwa cha Siria ni Dameski, na kichwa cha Dameski ni Resini; na katika muda wa miaka sitini na mitano Efraimu atavunjika, asiwe taifa. Isaya 7:8.

Unabii wa Isaya wa miaka sitini na tano ulitolewa mwaka 742 KK, na ndani ya miaka sitini na tano ufalme wa kaskazini usingekuwepo tena. Miaka kumi na tisa baada ya 742 KK, yaani mwaka 723 KK, ufalme wa kaskazini ulitekwa na kupelekwa utumwani na Ashuru. Mwishoni mwa miaka sitini na tano, ghadhabu juu ya ufalme wa kusini ilianza mwaka 677 KK, wakati Manase alipochukuliwa mateka na Wababeli. Kwa hiyo miaka sitini na tano inawakilisha kipindi cha miaka kumi na tisa hadi kutekwa kwa mara ya kwanza kwa ufalme wa kaskazini, kisha miaka mingine arobaini na sita hadi kutekwa kwa Manase.

Unabii huo ulitimia, kila mmoja wake, katika miaka 1798, 1844 na 1863. Mwaka 1798, mpito wa ndani wa ujumbe wa wokovu ulitokea kwa kuwasili kwa malaika wa kwanza, na mpito wa nje wa falme za unabii wa Biblia pia ulitokea. Mwaka 1844, mpito wa ndani wa ujumbe wa wokovu ulitokea wakati mlango wa Patakatifu ulipofungwa, na hukumu ya uchunguzi ilianza kwa kuwasili kwa malaika wa tatu. Mwaka 1863, mabadiliko ya nje yalitokea wakati pembe zote mbili za mnyama wa nchi zilipogawanyika katika makundi mawili.

Pembe ya Republican iligawanyika katika vyama viwili vya kisiasa vilivyotawala historia ya mnyama wa nchi kuanzia wakati huo na kuendelea. Pembe ya Kiprotestanti iligawanyika katika madhihirisho mawili ya uasi wa imani, chama kimoja kikidai kuwa Kiprotestanti na kushika Sabato ya siku ya saba, na kundi jingine likidai kuwa la Kiprotestanti, lakini likiidumisha siku ya jua kama siku yao waliyochagua ya ibada.

Katika historia hiyo, pembe ya Kiprotestanti iliyotoka katika Enzi za Giza ilijaribiwa kuanzia Agosti 11, 1840 hadi Oktoba 22, 1844, na ikashindwa katika mchakato huo wa kujaribiwa, kisha ikabadilika kutoka kwa watu wa Kiprotestanti wanaoshika Jumapili kwenda kwa watu wa Kiprotestanti waliopotoka wanaoshika Jumapili.

Katika historia ya ile pembe ya Uprotestanti wa kweli ambayo ilianzishwa na kutambuliwa mwaka 1844, mchakato wa kupimwa ulifanyika kuanzia 1856 hadi 1863. Kisha ile pembe ya Uprotestanti wa kweli inayotunza Sabato ilifanya mpito kutoka Filadelfia hadi Laodikia, na pia kutoka kwa watu wa Uprotestanti wa kweli wanaotunza Sabato hadi kwa pembe ya Uprotestanti ulioasi inayotunza Sabato. "Nyakati saba" zinahusishwa na 1798, 1844, 1856 na 1863. "Nyakati saba" ni ishara inayohusishwa na hatua ya mpito, na ukweli huu umethibitishwa kwa ushuhuda kadhaa.

Mnamo 1798, kulikuwa na ongezeko la maarifa kuhusu "nyakati saba," kwa sababu unabii wa kwanza kabisa wa wakati ambao Miller aligundua ulikuwa huo huo ukweli. Kufikia mwaka 1863,

ukweli huo ulikuwa umekataliwa, hivyo kubainisha mwisho wa kipindi cha unabii cha miaka sitini na mitano kilichoainishwa katika Isaya sura ya saba.

Unabii kamili wa miaka elfu mbili mia tano na ishirini una kipindi cha miaka sitini na mitano mwanzoni na pia mwishoni, kwa mtindo wa kinyume kama wa kioo. Mwanzoni mwa miaka sitini na mitano ya mwisho (1798), ambayo ilifananishwa na mwanzo wa miaka sitini na mitano ya mwanzo mwaka 742 KK wakati unabii huo ulipotolewa, kulikuwa na ongezeko la maarifa kuhusu "mara saba," ambalo "wenye hekima" Wamileraiti walielewa na kulitangaza. Mwishoni mwa miaka sitini na mitano ya mwisho mnamo 1863, kulikuwa na ongezeko jingine la maarifa juu ya ukweli huo ambalo hatimaye lilikataliwa na "makuhani" waliotawazwa hivi karibuni wa pembe ya kweli ya Kiprotestanti.

Watu wangu wanaangamizwa kwa kukosa maarifa; kwa kuwa umeyakataa maarifa, mimi nami nitakukataa, hutakuwa kuhani wangu; kwa kuwa umesahau sheria ya Mungu wako, mimi nami nitawasahau watoto wako. Hosea 4:6.

Ongezeko la maarifa wakati muhuri wa kitabu cha Danieli unaondolewa linahusishwa na "mara saba," hivyo si tu ishara ya hatua ya mpito, bali pia ya kuondolewa kwa muhuri wa ujumbe wa kinabii.

Mabadiliko mengine yalianza tarehe 18 Julai 2020, yakianza na kukatishwa tamaa kwa mara ya kwanza, jambo lililoanzisha 'kipindi cha kusubiri' na kuashiria mwanzo wa siku tatu na nusu zilizotajwa katika sura ya kumi na moja ya Ufunuo, za mashahidi wawili waliolala wafu katika barabara ya mji ule mkubwa wa Sodoma na Misri.

Tarehe 18 Julai 2020 inaashiria mwanzo wa siku tatu na nusu za mfano ("nyakati saba"), ambazo zilikuwa zimeonyeshwa na historia ya 1856 hadi 1863. Vipindi vyote viwili ni ishara za "nyakati saba." Vipindi vyote viwili vinaashiria mabadiliko ya enzi (mpito). Vipindi vyote viwili vinawakilisha ongezeko la maarifa linalohusishwa na "nyakati saba."

Ilikuwa katika kipindi cha mpito kutoka katika ufalme wa Babeli hadi ufalme wa Umedi na Uajemi ndipo Danieli akaomba sala ya Mambo ya Walawi ishirini na sita, hivyo akiitambulisha sala ya Mambo ya Walawi ishirini na sita kama alama ya njia ya mpito wa siku za mwisho. Katika ndoto ya Miller, mwishoni mwa matumizi saba ya neno 'kutawanya,' Miller analia na kuomba. Kulia huko kunatia alama wakati ambapo Simba wa kabila la Yuda (yule mtu mwenye brashi ya vumbi) anaufungua ujumbe uliokuwa umefungwa kwa muhuri.

Maombi ya Miller yanaashiria maombi ya Danieli ya Mambo ya Walawi ishirini na sita, ambayo yanahusishwa na "mara saba," na hutokea wakati mlango na madirisha vinapofunguliwa katika ndoto ya Miller. Lakini maombi ya Danieli, katika sura ya tisa, pia yanaendana na maombi ya Danieli katika sura ya pili. Pia yanaendana na maombi ya kukiri ya Nebukadneza mwishoni mwa "mara saba" zake.

Kwa hiyo sala ya Miller iliwakilishwa na sala ya Mambo ya Walawi sura ya ishirini na sita, ambayo ilikuwa sala ya hadharani ya kuungama na sala ya ombi la kufunuliwa kwa siri ya mwisho ya kinabii, kwa sababu unabii wote unaonyesha siku za mwisho. Kwa hiyo siri ya Danieli sura ya

pili inawakilisha siri ya mwisho itakayofunuliwa. Sala ya Miller, katika ndoto yake, ilikuwa sala ya wasiwasi na ghadhabu ya haki kuhusu machukizo yaliyokuwa yametokea kwa vito vilivyokuwa chumbani mwake. Wasiwasi wake ulionyeshwa na wale wanaougua na kulia katika Ezekieli sura ya tisa, wakati wa kutiwa muhuri kwa wale mia na arobaini na nne elfu.

Miller alishuhudia jinsi kweli zilivyokuwa zikizikwa hatua kwa hatua na mafundisho bandia, na hatimaye jambo hilo likafikia hatua ambapo sanduku (Biblia yenyewe) liliangamizwa. Uharibifu wa sanduku la Miller ulitokea katika kizazi cha tatu cha Uadventista, wakati kulikuwepo harakati ya makusudi ya kuiweka kando Biblia ya King James na kupendelea matoleo ya kisasa ya Biblia yaliyopotoshwa yenye msingi wa Kikatoliki.

Miller alilia, kisha akaomba, na mara moja mlango ukafunguka, na watu wote wakaondoka. Kisha yule mtu wa kifagio cha uchafu (Simba wa kabila la Yuda) akaingia, akafungua madirisha na akaanza kusafisha. Kisha Miller akaeleza wasiwasi wake kuhusu vito vilivyotapakaa, na yule mtu wa kifagio cha uchafu akaahidi kwamba angevitunza vito hivyo. Katika harakati za usafi za yule mtu wa kifagio cha uchafu, Miller akafumba macho kwa muda mfupi, na alipofumbua macho, takataka zilikuwa zimepotea. Vito vilikuwa vimetapakaa kote chumbani, na yule mtu wa kifagio cha uchafu kisha akaweka sanduku kubwa zaidi juu ya meza, akakusanya vito na akavitupa ndani ya sanduku na kusema, "njoo uone."

Usemi wa "njoo uone" ni ishara kwamba ukweli umeondolewa muhuri hivi punde. Ukweli ambao umeondolewa muhuri kwa Miller ni ukweli wa mwisho, kwa kuwa jambo linalofuata kutokea ni kuamshwa kwa Miller wakati wa "kelele," inayowakilisha Kilio Kikuu. Miller alikuwa wa mwisho kupokea ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane katika historia ya Wamileraiti, na kabla tu ya ile kelele inayomwamsha katika ndoto, alifumba macho yake kwa kitambo kidogo. Andiko pekee katika Biblia linalorejelea "kitambo" na "macho" linatambulisha ufufuo wa kwanza.

Angalieni, nawafunulia siri; sote hatutalala usingizi, bali sote tutabadilishwa, kwa muda mfupi, kwa kufumba na kufumbua jicho, wakati wa parapanda ya mwisho; kwa maana parapanda italia, na wafu watafufuliwa wasioharibika, nasi tutabadilishwa. Kwa maana hiki chenye kuharibika lazima kivishwe kutokuharibika, na hiki chenye kufa lazima kivishwe kutokufa. 1 Wakorintho 15:51-53.

Katika historia ya mpito wa harakati ya Laodikia ya malaika wa tatu hadi harakati ya Filadelfia ya malaika wa tatu, kama inavyowakilishwa katika Ufunuo sura ya kumi na moja, Miller anawakilisha wa mwisho kabisa wa wanawali wenye hekima kupokea ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane. Wa kwanza kuupokea walikuwa walio wa kiroho zaidi.

"Huu ulikuwa mwito wa usiku wa manane, uliokusudiwa kuupa ujumbe wa malaika wa pili nguvu. Malaika walitumwa kutoka mbinguni ili kuwaamsha watakatifu waliovunjika moyo na kuwaandaa kwa kazi kuu iliyokuwa mbele yao. Watu wenye vipaji vikubwa hawakuwa wa kwanza kuupokea ujumbe huu. Malaika walitumwa kwa wanyenyekevu, waliojitolea, nao wakawalazimisha kuinua mwito, 'Tazama, Bwana arusi anakuja; tokeni kumlaki!' Wale waliokabidhiwa mwito huo waliharakisha, nao kwa nguvu za Roho Mtakatifu waliutangaza ujumbe huo, wakawaamsha ndugu zao waliovunjika moyo. Kazi hii haikusimama katika

hekima na elimu ya wanadamu, bali katika nguvu za Mungu, na watakatifu wake waliousikia mwito huo hawakuweza kuupinga. Watu wa kiroho zaidi walipokea ujumbe huu kwanza, na wale ambao hapo awali walikuwa wameongoza katika kazi ndio walikuwa wa mwisho kuupokea na kusaidia kuukuza mwito, "Tazama, Bwana arusi anakuja; tokeni kumlaki!" Early Writings, 238.

Mwishoni mwa siku tatu na nusu za kiishara za Ufunuo sura ya kumi na moja, ujumbe wa kwanza kati ya miwili, uliowakilishwa katika Ezekeieli sura ya thelathini na saba, unatangazwa. Ujumbe wa kwanza unaleta pamoja mifupa iliyokufa na iliyotawanyika, lakini bado imekufa. Ujumbe huo uliwasilishwa na sauti iliyolia "njangwani", hivyo kubainisha kwamba ujumbe wa Ezekeieli unaanza kabla ya siku tatu na nusu za kiishara kukamilika. Siku hizo tatu na nusu zinawakilisha "jangwa", na ni kutoka "njangwani" ndipo ujumbe unatangazwa. "Jangwa" pia ni ishara ya "mara saba," ambayo inaashiria mpito na kufunuliwa kunakoanzisha mchakato wa kujaribiwa.

Kuna ukuaji wa hatua kwa hatua wa ujumbe, na mapokezi ya hatua kwa hatua kama inavyoonyeshwa kupitia Kilio cha Usiku wa Manane katika historia ya Wamileraiti. Wale wa kiroho zaidi ndio waliokuwa wa kwanza kupokea ujumbe wa sauti iliayo nyikani, na wanahistoria wa Uadventista wanataja barua iliyoandikwa na William Miller siku chache tu kabla ya tarehe 22 Oktoba 1844, ambamo Miller anashuhudia kwamba hatimaye alielewa na kukubali ujumbe wa Samuel Snow wa Kilio cha Usiku wa Manane.

Ndugu mpendwa Himes: Ninaona utukufu katika mwezi wa saba ambao sikuwahi kuuona hapo awali. Ijapokuwa Bwana alikuwa amenionyesha maana ya kimfano ya mwezi wa saba, mwaka mmoja na nusu uliopita, bado sikuutambua uzito wa mifano hiyo. Sasa, na libarikiwe jina la Bwana, ninaona uzuri, uwiano, na upatanifu katika Maandiko, ambayo nimekuwa nikiyaombea kwa muda mrefu, lakini sikuyaona hadi leo. Mshukuru Bwana, ee nafsi yangu. Wabarikiwe Ndugu Snow, Ndugu Storrs, na wengine, kwa jinsi walivyotumiwa kama vyombo katika kufungua macho yangu. Niko karibu kufika nyumbani. Utukufu! Utukufu! Utukufu! Utukufu! William Miller, Signs of the Times, Oktoba 16, 1844.

Katika marudio ya historia ya Kilio cha Usiku wa Manane, kama ilivyowakilishwa katika ndoto ya Miller, Miller alifumba macho kwa muda mfupi. Hivyo, "kwa dakika moja, kwa kufumba na kufumbua jicho, kwa baragumu la mwisho; maana baragumu litalia, nao wafu watafufuliwa." Katika ndoto ya Miller anajiwakilisha kuwa wa mwisho kupokea ujumbe wa Kilio cha Usiku wa Manane, kama alivyofanya katika historia yake mwenyewe. Anawakilisha wale wanaokubali hatimaye ule ujumbe muda mfupi kabla ya yule mtu mwenye brashi ya kufagia uchafu kukusanya vito vilivyotapakaa na kuvitupa ndani ya sanduku kubwa zaidi. Katika Ufunuo sura ya kumi na moja, wa mwisho kukubali ujumbe wa pili wa Ezekeieli, ambao ni ujumbe wa upepo nne wa Uislamu, ambao pia ni ujumbe wa kutiwa muhuri, hufanya hivyo muda mfupi kabla ya baragumu la mwisho kati ya saba kulia, ambalo ndilo baragumu la "Ole wa tatu." "Kwa dakika moja, kwa kufumba na kufumbua jicho, kwa baragumu la mwisho; maana baragumu litalia, nao wafu watafufuliwa wasiharibika, nasi tutabadilika." (1 Wakorintho 15:52)

Aya hii inatambua ufufuo wa kwanza unaotokea katika ujio wa pili, lakini pia kuna ufufuo wa mifupa mikavu ya wafu (mashahidi wawili) unaotokea katika saa ya tetemeko kuu la Ufunuo sura

ya kumi na moja. Katika “saa” ya tetemeko hilo, tarumbeta ya mwisho kati ya zile saba inapigwa, na mashahidi waliokufa waliokuwa mtaani wanafufuliwa, si kama Walaodikia, bali kama Wafiladelfia, kwa maana katika tarumbeta ya Ole ya tatu, mashahidi wawili wamewekewa muhuri na wamebadilishwa kuwa wasioharibika, kwa kuwa hawatatenda dhambi tena kamwe. Miller anawakilisha wa mwisho kupokea ujumbe unaowafufua mashahidi wawili, ambao ni ujumbe wa pepo nne za Uislamu, na ndio ujumbe wa kutiwa muhuri.

Sauti ya tarumbeta hiyo hufufua mifupa mikavu ya wafu ya mwisho, iliyokuwa imetawanywa katika mtaa wa Sodoma na Misri. Miller alishuhudia kweli zikiendelea kuzikwa hatua kwa hatua na mafundisho bandia. Hatimaye Miller akalia, akiashiria wakati ambapo kufungua mihuri kulitarajiwa kuanza, kwa kuwa kufungua mihuri ni kazi ya hatua kwa hatua. Kufungua huko kulianza katika kipindi cha mwisho cha zile siku tatu na nusu.

Baada ya Miller kulia, Yule aliyekuwa na uwezo wa kufungua mihuri ya kitabu kilichofungwa kwa mihuri akaingia katika simulizi. Katika ndoto ya Miller huyo alikuwa Mtu wa Fagio la Vumbi. Kisha Miller akaomba, na papo hapo mlango ukafunguka, ukionyesha wakati ambapo harakati ya Laodikia ya malaika wa tatu ilikuwa karibu kuhamia katika harakati ya Filadelfia ya malaika wa tatu. Maombi yake yalikuwa maombi ya Walawi ishirini na sita; yalikuwa maombi ya ufahamu wa siri ya mwisho ya kinabii na ungamo la hadharani la uasi uliowaletea mashahidi wawili siku tatu na nusu; yalikuwa maombi ya wale waliotiwa muhuri katika Ezekieli sura ya tisa.

Baada ya maombi, Kristo (yule mtu mwenye brashi ya kufagia uchafu) akaingia na kuanza kusafisha chumba. Mwishoni mwa kazi ya usafishaji ya yule mtu mwenye brashi ya kufagia uchafu, Miller akafumba macho kwa muda mfupi, akibainisha mwisho wa kipindi ambacho mifupa mikavu iliyokufa ilipaswa kufufuliwa. Kisha yule mtu mwenye brashi ya kufagia uchafu akakusanya vito vilivyotapakaa katika chumba cha Miller, akaviweka katika sanduku jipya, kubwa zaidi, juu ya meza katikati ya chumba cha Miller, wakati mashahidi wawili wanapoinuliwa kuwa ishara. Wakiwa ile ishara, kisha wanaita kundi lingine la Mungu ambalo bado lipo Babeli, “njooni mkaone” ujumbe ambao Simba wa kabila la Yuda ametupa hivi punde katika sanduku jipya, kubwa zaidi.

Katika makala inayofuata, tutaanza kuzingatia maono ya Mto Ulai kama ishara ya kweli kutoka katika kitabu cha Danieli, ambacho kilifunguliwa muhuri mwaka 1798. Tumeweka baadhi ya hoja za rejea mapema kabla ya kuangalia jambo hilo. La kwanza ni kwamba ujumbe wa Wamileraiti ulikuwa mkamilifu (katika hatua yake ya ukuaji), lakini haukukamilika. Uliwekwa katika mfumo wa nguvu mbili za uharibifu, si tatu. La pili ni kwamba ndoto ya Miller inapobainisha urejeshwaji wa mwisho wa kweli za msingi, kweli hizo za msingi wakati huo ni “mara kumi angavu zaidi” kuliko utukufu wao wa awali. Jambo la tatu ni kwamba harakati ya malaika wa kwanza (harakati ya Wamileraiti) inarudiwa katika harakati ya malaika wa tatu, lakini kwa angalizo muhimu kadhaa. Wamileraiti kama ishara walikuwa Wafiladelfia; walikuwa Nebukadneza aliyeongoka, lakini ambao hatimaye, kwa bahati mbaya, “walijenga upya Yeriko” mwaka 1863.

Vuguvugu la malaika wa tatu lilianza wakiwa Walaodikia, waliokuwa wakihitaji kuongoka, lakini hatimaye wangeshiriki katika maangamizi ya mwisho ya Yeriko (Yeriko ya siku za mwisho).

Mwokozi hakuwa amekuja kutangua yale yaliyosemwa na mababu na manabii; maana Yeye mwenyewe alikuwa amesema kupitia watu hawa waliomwakilisha. Kweli zote za neno la Mungu zilitoka Kwake. Lakini vito hivi vya thamani isiyokadirika vilikuwa vimewekwa katika muktadha wa upotovu. Mwanga wao wa thamani ulikuwa umefanywa kuutumikia upotovu. Mungu alitaka viondolewe kutoka katika muktadha wao wa upotovu na kuwekwa tena katika mfumo wa kweli. Kazi hii mkono wa Kimungu peke yake ndio ungeweza kuikamilisha. Kwa uhusiano wake na upotovu, ile kweli ilikuwa ikilitumikia kusudi la adui wa Mungu na mwanadamu. Kristo alikuwa amekuja kuiweka mahali ambapo ingetukuza Mungu, na kuleta wokovu wa wanadamu. Shauku ya Nyakati, 287.